

Π.Α.Σ.Κ.Ε.-Ο.Τ.Α.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

- **Τοπική Αυτοδιοίκηση με Δημόσιο και Κοινωνικό χαρακτήρα.**
- **Για ισχυρό Κοινωνικό Κράτος.**
- **Για Κράτος Πρόνοιας.**

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Θέσεις
Συμπεράσματα
Προτάσεις

32° Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α.
ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Εισαγωγή:

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναγορεύεται, στις επίσημες διακηρύξεις των πολιτικών δυνάμεων ολόκληρου του πολιτικού φάσματος, ως ένα από τα βάθρα της δημοκρατίας. Η λειτουργία όμως ενός θεσμού, που χαρακτηρίζεται σαν στυλοβάτης της δημοκρατικής οργάνωσης της κοινωνίας, δεν μπορεί να ανταποκριθεί σ' ένα τέτοιο χαρακτηρισμό αν περιορίζεται ασφυκτικά στο πεδίο δράσης του με τον περιορισμό αρμοδιοτήτων και πόρων σε ένα στενό θεματολόγιο σε σχέση με την ευρύτητα των δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής.

Δεν είναι βέβαια λογικό να υποστηρίξει κανείς ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί και πρέπει να τα κάνει όλα. Εκείνο που μπορεί να υποστηριχθεί όμως είναι ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να έχει ένα σημαντικό ρόλο στην αναπτυξιακή προσπάθεια μιας κοινωνίας που ανήκει στην Ευρώπη. Και ο αναπτυξιακός αυτός ρόλος πρέπει να είναι ενταγμένος στο γενικότερο αναπτυξιακό σχεδιασμό, χωρίς διελκυστίνδα και μικρόψυχους ανταγωνισμούς μεταξύ κεντρικής και τοπικής εξουσίας.

Με τις παραδοχές αυτές και επισημαίνοντας ιδιαίτερα το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην οποία είναι ενταγμένη η Ελλάδα, θεωρεί ως προνομιακό συνομιλητή και εταίρο της την αυτοδιοίκηση, όλων των βαθμίδων, γίνεται φανερός ο αναπτυξιακός ρόλος που καλούνται να παίζουν οι Ο.Τ.Α. και οι μεγάλες δυνατότητες που ανοίγονται για την παραπέρα διεύρυνση και κατοχύρωση του αντικειμένου τους. Από τον τρόπο της δράσης της Τ.Α βέβαια, σε

συνδυασμό με την πολιτική βούληση της κεντρικής διοίκησης, εξαρτάται αν στην πρόκληση των καιρών θα ανταποκριθεί ή όχι, και αν ανταποκριθεί, το περιεχόμενο της πρωτοβουλίας της αν θα περιορισθεί στο τεχνοκρατικό επίπεδο μόνο ή θα συνδυασθεί με μια βαθύτερη πολιτική παρέμβαση.

Η σύσταση και λειτουργία λοιπόν Δημοτικών Επιχειρήσεων θα πρέπει να εξετάζεται, από άποψη σκοπιμότητας, κατά πόσον ανταποκρίνεται στην παραπάνω, κυρίαρχη σήμερα κατεύθυνση δράσης της Τ.Α., σε συνδυασμό βέβαια με την ιδεολογική πλατφόρμα της δράσης αυτής.

Το συνδικαλιστικό κίνημα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει παράλληλα να τοποθετείται στις πρωτοβουλίες αυτές όχι με αποκλειστικό κριτήριο το είδος των εργασιακών σχέσεων αλλά, λαμβάνοντας υπόψη και το θέμα αυτό στη διάσταση που του αναλογεί, θα πρέπει να καθορίζει την τελική θέση του κατά περίπτωση και όχι με γενικές αποδοχές ή γενικούς αφορισμούς.

Ιστορικό σύστασης των Δημοτικών Επιχειρήσεων - Αρχικός στόχος της δημιουργίας τους:

Η μεγάλη στροφή στο θεσμικό πλαίσιο προκειμένου να διευκολυνθεί η σύσταση και λειτουργία των Δημοτικών Επιχειρήσεων, λαμβάνει χώρα τη δεκαετία του 80. Μέχρι τότε βέβαια υπήρχε νομική ευχέρεια για επιχειρηματική δράση των Ο.Τ.Α. και είχαν συσταθεί και λειτουργούσαν τέτοιες επιχειρήσεις. Όμως από το 1980 η κεντρική εξουσία, μέσω της Βουλής, ενισχύει σημαντικά το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο, ενθαρρύνοντας την Τοπική Αυτοδιοίκηση στην ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Τα βασικά νομοθετήματα προς την κατεύθυνση αυτή ήταν ο **N. 1065/ 80 (Δ.Κ.Κ)** και κυρίως ο **N. 1416/84** ο οποίος έδωσε ραγδαία ώθηση στο θέμα των Δημοτικών Επιχειρήσεων με μια σειρά πρωθυμένων, για τα δεδομένα της εποχής εκείνης, διατάξεων όπως ήταν η δυνατότητα σύναψης προγραμματικών συμβάσεων.

Στο μεσοδιάστημα της ψήφισης των δύο παραπάνω νομοθετημάτων, μεσολάβησε η έκδοση μιας σειράς νόμων που αφορούσαν στην αυτοδιοίκηση, μεταξύ αυτών ο **N. 1069/80** για την σύσταση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης - Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α) και ο **Αναπτυξιακός Νόμος 1262/84** ο οποίος, καθορίζοντας τα κίνητρα ανάπτυξης των επενδύσεων, έδινε σαφές προβάδισμα στην επιχειρηματική δραστηριότητα της Τ.Α. σε σχέση με αυτήν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, αφού προέβλεπε αυξημένο ποσοστό κρατικής χρηματοδότησης στην πρώτη κατηγορία σε σχέση με τη δεύτερη.

Ποιο όμως ήταν το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα όλης αυτής της νομοθετικής προσπάθειας;

Οι πρωταγωνιστές των αλλαγών αυτών συνόδευσαν τις πρωτοβουλίες τους με την εξής φιλοσοφία:

“Μέσα στα πλαίσια του προγραμματισμού, οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., εκτός των σημαντικών οικονομικών ωφελειών, εκμεταλλευόμενες τη σύγχρονη Τεχνολογία, τους φυσικούς πόρους, το πολιτιστικό και επιστημονικό δυναμικό, μπορούν να προάγουν το πολιτιστικό και βιοτικό επίπεδο των κατοίκων. Το αποτέλεσμα αυτό, μπορεί να είναι και καλύτερο σε περιπτώσεις, όπου για τη σύσταση επιχειρήσεων συνεργάζονται οι Ο.Τ.Α. μεταξύ τους ή οι Ο.Τ.Α. με το

Δημόσιο τον ιδιωτικό τομέα ή τους συνεταιρισμούς (στο πλαίσιο των προγραμματικών συμφωνιών και συμβάσεων).

Επίσης οι στόχοι και τα αποτελέσματα, που μπορούν να εξασφαλίσουν οι Ο.Τ.Α., ασκώντας επιχειρηματικές δραστηριότητες είναι:

- **Η προστασία του περιβάλλοντος μια και η Τ.Α. είναι και πρέπει να είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη σε περιβαλλοντικά θέματα.**
- **Η προσφορά και εξασφάλιση νέων θέσεων εργασίας, συγκράτηση του πληθυσμού σε περιοχές που πλήττονται από μετανάστευση, τόνωση της υπαίθρου.**
- **Η δημιουργία επιχειρήσεων σε χώρους, που η ιδιωτική πρωτοβουλία αγνοεί, ηθελημένα ή αθέλητα και έναυσμα για τη δημιουργία παρόμοιων επενδύσεων για τόνωση της τοπικής οικονομίας.**
- **Η επανεπένδυση του πλεονάσματος στον τόπο παραγωγής και η αξιοποίηση του σε παραγωγικές και κοινωνικές δραστηριότητες.**
- **Η προβολή νέων προτύπων κατανάλωσης και η προώθηση κοινωνικών και πολιτιστικών αξιών.**
- **Η διεύρυνση του προγραμματισμένου τομέα της οικονομίας και παράλληλα η δημιουργία επιχειρήσεων μικρομεσαίας κλίμακας, με την οποία εμποδίζεται η ανάπτυξη ολιγοπολιακών καταστάσεων.**
- **Η ανάπτυξη συναγωνιστικών και όχι ανταγωνιστικών σχέσεων ανάμεσα σε επιχειρήσεις που αποτελούν κοινές οικονομικές μονάδες.**
- **Η ανάπτυξη της συνεταιριστικής και αυτοδιαχειριστικής αντίληψης των εργαζομένων, κυρίως μέσω δήμο-συνεταιριστικών επιχειρήσεων.**
- **Ακόμα, η ίδρυση αμιγών ή μικτών εμπορικών επιχειρήσεων οι οποίες προσφέροντας είδη ποιότητας σε λογικές τιμές, αναμένεται να προστατεύσουν το συμφέρον του δημότη καταναλωτή”.**

Σύμφωνα επίσης με τους πρωταγωνιστές των εξελίξεων αυτών οι τέτοιες επιχειρηματικές δραστηριό-

τητες των Ο.Τ.Α. μπορούσαν να προσανατολιστούν στους εξής τομείς:

- a. **Αγροτικό τομέα** (φυτική παραγωγή - κτηνοτροφία -δάση - αλιεία)
- β. **Ορυκτό πλούτο**
- γ. **Ενέργεια**
- δ. **Μεταποίηση** (επεξεργασία φρούτων - λαχανικών - κρέατος - γάλακτος - ψαριών - μελιού).
- ε. **Κατασκευές -κατοικία**
- στ. **Συγκοινωνίες**
- ζ. **Εμπόριο**
- η. **Τουρισμό, Πολιτιστικές λειτουργίες** (Ιαματικές πηγές).

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι η σύσταση Δημοτικών Επιχειρήσεων πρωθήθηκε γενικά από την κεντρική εξουσία έχοντας σαν στόχο, μεταξύ των άλλων, την προσδοκία προσπορισμού εσόδων στους Ο.Τ.Α. στην προσπάθεια κάλυψης μέρους του οικονομικού ανοίγματος μεταξύ θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων και διατεθέμενων αντίστοιχων πόρων.

Ειδικότερα στη διάρκεια της πρώτης κυβερνητικής θητείας του ΠΑ.ΣΟ.Κ., η πλημμυρίδα των πρωθθέντων νέων θεσμικών διατάξεων εντάχθηκε στην εξυπηρέτηση του στόχου του κοινωνικού μετασχηματισμού και της αυτοδύναμης και αποκεντρωμένης ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας.

Συμπεράσματα από τη μέχρι τώρα λειτουργία των Δημοτικών Επιχειρήσεων:

Η εξυπηρέτηση λοιπόν των στόχων που είχαν τεθεί με το εγχείρημα των Δημοτικών Επιχειρήσεων, προϋπέθετε το άνοιγμα των Ο.Τ.Α. σε νέες αναπτυξιακές δραστηριότητες, πέραν των μέχρι τότε αρμοδιοτήτων της αυτοδιοίκησης, ώστε με τη σύσταση νέων και κυρίως οικονομικά εύρωστων επιχειρημα-

Η εμπειρία στην Ευρώπη και ο κίνδυνος ιδιωτικοποιήσεων:

Από την έρευνα της Ομοσπονδίας των Σωματείων των Δημοσίων Υπηρεσιών μόνο για τις υπηρεσίες διαχειρίσεις απορριμμάτων προκύπτουν τα κατωτέρω:

Ο δημόσιος τομέας παραμένει ο κύριος προμηθευτής υπηρεσιών διαχείρισης απορριμμάτων σε όλη την Ευρώπη. Παρ' όλα αυτά η έρευνα της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας των Σωματείων των Δημοσίων Υπηρεσιών και της Διεθνούς Εταιρίας των Δημοσίων Υπηρεσιών, στην δομή της βιομηχανίας αποκαλύπτει ότι ο ιδιωτικός τομέας κερδίζει ένα συνεχώς αυξανόμενο μερίδιο τόσο στην αποκομιδή όσο και στην καταστροφή των απορριμμάτων των δήμων.

Η έρευνα της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας των Σωματείων των Δημοσίων Υπηρεσιών έχει αναγνωρίσει την αποκομιδή των απορριμμάτων ως την υπηρεσία που θα υποβληθεί στην μεγαλύτερη ιδιωτικοποίηση. Από τις 24 χώρες που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα, στις 20 παρατηρήθηκε αυξανόμενη χρήση του ιδιωτικού τομέα στην αποκομιδή των απορριμμάτων των δήμων. Σε 10 χώρες παρατη-

τικών μονάδων, να παρέμβει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη διαδικασία της ανάπτυξης, επηρεάζοντας το αναπτυξιακό μοντέλο προς τους δικούς της στόχους και αρχές. Αντ' αυτού όμως παρατηρήθηκε κυρίως το φαινόμενο της περιστροφής της Τοπικής Αυτοδιοίκησης περί τον εαυτό της, με την αξιοποίηση του θεσμού κατά πρώτο λόγο, για την κάλυψη συμβατικών αρμοδιοτήτων, όπως π.χ. ύδρευση, αποχέτευση, πολιτισμός.

Βέβαια η σύσταση Δημοτικών Επιχειρήσεων για την κάλυψη τέτοιων αρμοδιοτήτων έλυνε μια σειρά από ζητήματα, ξεπερνώντας κυρίως τους γραφειοκρατικούς περιορισμούς που βάζει η λειτουργία των Ο.Τ.Α. μέσω του δημόσιου λογιστικού, όμως οι αρμοδιότητες αυτές είναι κοινωνικού χαρακτήρα, δεν προσπορίζουν στους Ο.Τ.Α. οικονομικά οφέλη, απε-

Θέσεις, Συμπεράσματα και Προτάσεις για τις Δημοτικές Επιχειρήσεις

ρήθηκε αυξανόμενη χρήση του ιδιωτικού τομέα για την καταστροφή των απορριμμάτων. Το αποτέλεσμα της εν λόγω έρευνας δείχνει πως οι χώρες που ανταποκρίθηκαν και έχουν καταχωρηθεί στον παρακάτω πίνακα, μόνο τα συστήματα διαχείρισης απορριμμάτων των δήμων της Ελλάδας και της Κύπρου δεν έχουν ιδιωτικοποιηθεί.

Χώρα	Δημόσια Αποκομιδή	Δημόσια Καταστροφή	Ιδιωτική Αποκομιδή	Ιδιωτικοποιημένη Καταστροφή	Αποκομιδή Δημόσια/Ιδιωτική	Καταστροφή Δημόσια/Ιδιωτική
Αυστρία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	
Βέλγιο	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Κύπρος	Ναι	Ναι				
Δανία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	
Εσθονία	Ναι	Ναι	Ναι			
Φινλανδία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Γαλλία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Γερμανία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Ελλάδα	Ναι	Ναι				
Ουγγαρία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Ιρλανδία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Ιταλία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Λιθουανία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Ολλανδία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Νορβηγία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Πολωνία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Πορτογαλία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Ρουμανία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Σλοβακία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Ισπανία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι		
Σουηδία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	
Μ. Βρετανία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	

Πηγή: Έρευνα για τη Διαχείριση Απορριμμάτων, της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας των Σωματείων των Δημοσίων Υπηρεσιών | 996.

ναντίας μάλιστα επιβαρύνουν και βέβαια κάθε άλλο παρά μπορούν να καλυφθούν από τον τίτλο της “επιχείρησης”.

Συνεπώς αποτελεί γενικότερη διαπίστωση ότι οι αιρετοί της Τ.Α, πέραν της σύστασης Δημοτικών Επιχειρήσεων για νέες πράγματι επιχειρηματικές δραστηριότητες προχώρησαν κυρίως στη σύσταση Δημοτικών Επιχειρήσεων προσπαθώντας να ασκήσουν μέσα από αυτές συμβατικές αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α., αγνοώντας την τύχη του προσωπικού που προσλαμβάνουν αφού στην πλειοψηφία τους οι Δημοτικές Επιχειρήσεις στερούνται Κανονισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Προσωπικού με ένταξη σε οργανικές θέσεις Αορίστου Χρόνου του προσωπικού που υπηρετεί σ' αυτές.

Γιατί οι αιρετοί στην πλειονότητα τους, προχώρησαν σε τέτοιες επιλογές και στην ουσία διαστρέβλωσαν το αρχικό πνεύμα των στόχων των Δημοτικών Επιχειρήσεων;

α. ΠΡΩΤΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ: (Από την πλευρά των Δημάρχων):

Μα γιατί έτσι εξασφάλιζαν μεγαλύτερη ευελιξία σε σχέση με τις δημοτικές υπηρεσίες και τα Ν.Π.Δ.Δ. (ευχέρεια και ταχύτητα χωρίς δεσμευτικά κριτήρια στις προσλήψεις προσωπικού, στις προιμήθειες, στις αναθέσεις έργων, εργασιών κ.λ.π, στη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων με προσωπικό ειδικών κατηγοριών και αυξημένων προσόντων μετά από ελεύθερη διαπραγμάτευση των αμοιβών του κ.λ.π) και δεύτερον εξασφάλιζαν περισσότερες δυνατότητες ένταξης των πρωτοβουλιών τους σε χρηματοδοτικά προγράμματα.

β. ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Μα για να μπορέσουν ακριβώς να αποφύγουν στην πράξη, τις προβλέψεις του νόμου και ουσιαστικά να κάνουν τις επιλογές που επιθυμούν πέρα και πάνω από νομικούς περιορισμούς.

γ. ΣΥΝΔΥΑΣΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Συνδυασμός των δύο προηγούμενων.

Στην πράξη μάλλον βρισκόμαστε στην γ' απάντηση και αν αυτή πλησιάζει τις άλλες δύο, πλησιάζει περισσότερο προς τη ΔΕΥΤΕΡΗ, ειδικότερα δε στο θέμα πρόσληψης προσωπικού όπου οι αιρετοί εφάρμοσαν στις περισσότερες περιπτώσεις μια ρουσφετολογική πολιτική παλαιοκομματικού τύπου.

Η ορθότητα δε του συμπεράσματος αυτού φαίνεται και από τον περιορισμό της επιθυμίας σύστασης Δημοτικών Επιχειρήσεων μετά την εφαρμογή του Ν. 2527/97 με τον οποίο επεκτείνονται οι περισσότερες ρυθμίσεις του Ν. 2190/94 (Νόμου Πεπονή) και στις Δημοτικές Επιχειρήσεις

Ανεξαρτήτως τώρα, των παραπάνω προθέσεων των αιρετών, υπάρχουν διαφορές στην άσκηση μιας αρμοδιότητας από τις Δημοτικές Υπηρεσίες σε σχέση με τις Δημοτικές Επιχειρήσεις;

Οι δυνατότητες, πράγματι μεγαλύτερης ευελιξίας των Δημοτικών Επιχειρήσεων σε σχέση με τις υπηρεσίες των Ο.Τ.Α. τους δίνουν την ευκαιρία να μπουν στον ανταγωνισμό της ελεύθερης αγοράς χωρίς τα γραφειοκρατικά εμπόδια που βάζει η λειτουργία του δημοσίου και οι διατάξεις που τη διέπουν. Και αυτό βέβαια είναι απαραίτητο για την άσκηση δραστηριοτήτων που δεν είναι μονοπωλιακές των Ο.Τ.Α., όπως π.χ. ύδρευση - αποχέτευση, αλλά έχουν να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό του ιδιωτικού τομέα, π.χ. κατασκευαστικές επιχειρήσεις, και αυτό το τελευταίο οπωσδήποτε υπό την αίρεση ότι η πολιτική βούληση που θα καθοδηγεί την λειτουργία τέτοιων επιχειρήσεων δεν θα τις ξεκόβει από την προϋπόθεση της οικονομικής αυτοδυναμίας τους.

Εκτός από τα παραπάνω όμως, ακόμα και για δραστηριότητες των Ο.Τ.Α. που δεν έχουν να κάνουν κατά κύριο λόγο με τον ανταγωνισμό της ελεύθερης αγοράς, η διεκπεραίωση τους μέσα από την σύσταση και λειτουργία Δ.Ε., λύνει ευκολότερα μια σειρά από τεχνικά προβλήματα λόγω της δυσκαμψίας του δημόσιου λογιστικού συστήματος.

Ποια είναι τα πλέον χαρακτηριστικά στοιχεία των Δημοτικών Επιχειρήσεων;

Σε τελική ανάλυση, όπως η εμπειρία έδειξε, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις είναι αποκεντρωμένα όργανα άσκησης τοπικής εξουσίας που διατηρούν το δημόσιο και κοινωνικό χαρακτήρα τους αφού η πολιτική που χαράζουν εξαρτάται από τη βούληση του Δημοτικού Συμβουλίου το οποίο ορίζει και το Διοικητικό τους Συμβούλιο. Έχουν δε σε σχέση με τους Ο.Τ.Α. στους οποίους ανήκουν ένα μεγάλο πλεονέκτημα αλλά παράλληλα κρύβουν και ένα μεγάλο κίνδυνο.

Το πλεονέκτημα έγκειται στο γεγονός ότι το Διοικητικό τους Συμβούλιο, όντας απελευθερωμένο από αρκετούς περιορισμούς που βάζει η λειτουργία του δημοσίου, μπορεί να φτάσει στην επίτευξη των στόχων του σαφώς γρηγορότερα και με καλλίτερα αποτελέσματα, απ' ότι οι ίδιοι οι Ο.Τ.Α., αρκεί να έχει τις ικανότητες, τη βούληση και το όραμα

Ο κίνδυνος αντίστοιχα έγκειται στο γεγονός ότι αν το Διοικητικό τους Συμβούλιο και κατ' επέκταση το Δημοτικό Συμβούλιο βέβαια, στερείται του οράματος που η συγκεκριμένη δραστηριότητα προϋποθέτει και περιορίζεται σε μια καθαρά διαχειριστική διαδικασία και μάλιστα παλαιοκομματικού τύπου, με αλόγιστη πολιτική διορισμών (αυτό βέβαια ίσχυε κυρίως πριν την επέκταση του νόμου Πεπονή και στις Δημοτικές Επιχειρήσεις), αδιαφανών προμηθειών κ.λ.π. τότε αφού δεν υπάρχουν φραγμοί που το δημόσιο βάζει με τη λειτουργία του, οι πιθανότητες διάλυσης πολλαπλασιάζονται με φόρτωμα των συνεπιών στο Δήμο.

Επειδή δε η παραπάνω δεύτερη παράμετρος αποτελεί συνήθη διαπίστωση αφού στην πατρίδα μας η επιδίωξη κατάκτησης της όποιας εξουσίας συνοδεύεται συνήθως όχι από αναπτυξιακά οράματα όσον κυρίως από την επιθυμία διαχείρισης της ενώ οι έννοιες της αντικειμενικότητας της ισότητας, της διαφάνειας κ.λ.π όσον αφορά στη λειτουργία του δημοσίου, αποτελούν μόνον προεκλογικές εξαγγελίες που ξενιούνται την επόμενη των εκλογών και αφού παρακάμπτονται με διάφορους τρόπους τα κριτήρια που έχουν θεσμοθετηθεί για το δημόσιο, πόσο μάλλον για τις Δημοτικές Επιχειρήσεις όπου τα πάντα είναι πιο ελαστικά, δεν μπορεί το συνδικαλιστικό κίνημα των εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να μην ανησυχεί έντονα με την μη προσεκτική και όχι επαρκώς μελετημένη σύσταση Δημοτικών Επιχειρήσεων από τους Ο.Τ.Α. και μάλιστα εκεί όπου οι συγκεκριμένες δραστηριότητες άνετα μπορούν

να καλυφθούν από την υπάρχουσα οργανωτική δομή των Ο.Τ.Α.

Ποια χαρακτηριστικά στοιχεία των Δημοτικών Επιχειρήσεων προβληματίζουν το συνδικαλιστικό κίνημα;

Ο προβληματισμός του συνδικαλιστικού κινήματος των εργαζομένων στους Ο.Τ.Α., πέραν των παραπάνω επεκτείνεται και στο είδος των εργασιακών σχέσεων που στις Δημοτικές Επιχειρήσεις είναι ιδιωτικού Δικαίου χωρίς τακτικές οργανικές θέσεις αορίστου χρόνου αφού στην πλειοψηφία τους οι Δημοτικές Επιχειρήσεις στερούνται κανονισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας Προσωπικού αλλά και στα επίπεδα των αμοιβών των εργαζομένων στο Δ.Ε που στις περισσότερες περιπτώσεις είναι πολύ χαμηλά, και στο γεγονός ότι το συνδικαλιστικό κίνημα πολυδιασπάται με αποτέλεσμα τον περιορισμό της αποτελεσματικότητας στη δράση του.

Επίσης το συνδικαλιστικό κίνημα ανησυχεί για την αιμορραγία των ασφαλιστικών - συνταξιοδοτικών Ταμείων των εργαζομένων αφού οι εισφορές των εργαζομένων στις Δημοτικές Επιχειρήσεις κατευθύνονται προς το Ι.Κ.Α. αντί του Τ.Α.Δ.Κ.Υ. και του Τ.Υ.Δ.Κ.Υ. που θα κατευθύνονταν φυσιολογικά, αν οι εργαζόμενοι αυτοί είχαν εργοδότη το Δήμο.

Και βέβαια πέραν των παραπάνω ανησυχιών το συνδικαλιστικό κόμμα δικαιολογημένα ανησυχεί για τον μέσα από την δημιουργία Δημοτικών Επιχειρήσεων αυξημένο κίνδυνο ανάθεσης παραπέρα των αρμο-

διοτήτων αυτών σε ιδιώτες. Στο σημείο όμως αυτό θα ήταν σκόπιμο να επισημανθεί ότι το σ.κ δεν πρέπει να αντιπαλέψει τις ιδιωτικοποιήσεις περιοριζόμενο μόνον στον φραστικό αφορισμό τους και στην αγωνιστική αντίδραση του. Όσο το σ.κ δεν κατανοεί και δεν βάζει στους άξονες δράσης του την κατεύθυνση για υπεύθυνη και κοπιαστική συμβολή των εργαζομένων στην προσπάθεια βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α. και γενικότερα το δημόσιο, τόσο θα συμβάλλουμε στη διατήρηση της κατασυκοφάντησης και της αφερεγγυότητας του δημόσιου τομέα της οικονομίας αλλά και θα αποδυναμώνουμε την πολιτική συμμαχιών στο χώρο μας ενώ ταυτόχρονα θα υποχωρεί και η αξιοποστία μας στον κόσμο, στον οποίο απευθυνόμαστε και στη συμπαράσταση του οποίου ελπίζουμε προκειμένου να προχωρήσουμε στην ικανοποίηση των διεκδικήσεών μας με αυξημένες πιθανότητες επιτυχίας.

Συνεπώς το συνδικαλιστικό κίνημα και οι εργαζόμενοι στο δημόσιο και τους Ο.Τ.Α., που σε καμία περίπτωση βεβαία δεν εξυπηρετούνται από την εφαρμογή μιας πολιτικής ιδιωτικοποιήσεων, οφείλουν στον αγώνα τους να δώσουν διπτή διάσταση:

- Σθεναρή αντίσταση στις επιχειρούμενες ιδιωτικοποιήσεις.
- Παράλληλη ενεργή συμμετοχή στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο.

Προτάσεις:

Συμπυκνώνοντας τα παραπάνω θα μπορούσαν να γίνουν οι εξής προτάσεις:

1. Εκσυγχρονισμός του δημόσιου λογιστικού συστήματος ώστε να προσαρμοσθεί στις σημερινές ανάγκες λειτουργίας των Ο.Τ.Α. και του δημόσιου γενικότερα κάνοντας πιο ευέλικτες τις υπηρεσίες τους. Υπάρχουν διατάξεις που “τύποις” μόνο τηρούνται χωρίς να γίνεται ο ουσιαστικός έλεγχος που ο νομοθέτης ήθελε να επιβάλει.

Αποτέλεσμα:

Μια ακόμα καθυστέρηση χωρίς ουσιαστικό αντίκρυσμα.

2. Χαρακτηρισμός των αμιγών Δημοτικών Επιχειρήσεων οι οποίες ασκούν συμβατικές αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α., ως Ο.Τ.Α. και υπαγωγή του προσωπικού τους σε τακτικές οργανικές θέσεις αυτών και υπαγωγή στο Γ' μέρος του Ν. 1181/81.

Ο χαρακτηρισμός αφορά τις Δημοτικές Επιχειρήσεις με συμβατικό αντικείμενο των Ο.Τ.Α., τέτοιες Δημοτικές Επιχειρήσεις είναι οι επιχειρήσεις Ύδρευσης - Αποχέτευσης, Πολιτισμού, Αθλητισμού κ.λ.π. Είναι αυτονόητη βέβαια, περισσότερο απ' όλες τις άλλες περιπτώσεις η επιστροφή, στις δημοτικές υπηρεσίες, Δημοτικές Επιχειρήσεις με αντικείμενο καθαριότητας, πρασίνου κ.λ.π που ανήκουν στις πρωταρχικές αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α.

3. Διατήρηση του θεσμού των Δημοτικών Επιχειρήσεων μόνον για δραστηριότητες καθαρά επιχειρηματικού χαρακτήρα.

Στην περίπτωση αυτή θα μπορούσαν ν' ανήκουν Δημοτικές Επιχειρήσεις με αντικείμενο κατασκευαστικό, αναπτυξιακό, τουρισμού, λειτουργίας αναψυκτηρίων, λειτουργίας λατομείων κ.λ.π.

Με νομοθετική ρύθμιση, αυστηρά θα απαγορεύεται η χρηματοδότηση τέτοιων Δημοτικών Επιχειρήσεων από τους προϋπολογισμούς των οικείων Ο.Τ.Α. και η δράση τους θα γίνεται με ιδιωτικοϊκονομικά κριτήρια σε μια προσπάθεια απόκτησης εσόδων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και σε ανταγωνισμό με τον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας.

Η αποτυχία κάπου ενός τέτοιου εγχειρήματος θα συνεπάγεται το κλείσιμο της δραστηριότητας και σε καμιά περίπτωση δεν θα καλείται ο οικείος Ο.Τ.Α. να καλύψει το ύψος της οικονομικής αποτυχίας διατηρώντας μια προβληματική επιχείρηση.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η αφαίρεση της δυνατότητας επιχειρηματικής δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στους τομείς αυτούς θα έλυνε βέβαια τον "πονοκέφαλο" των Δημοτικών Επιχειρήσεων για το σ.κ, θα δημιουργούσε όμως και ανεπιθύμητες παρενέργειες:

a. Θα περιόριζε τις αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης υπέρ της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, δεδομένου ότι τέτοιες δράσεις δεν μπορούν ν' ασκηθούν αποτελεσματικά με τις διαδικασίες του δημοσίου, σ' ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον.

β. Στερείται η Τοπική Αυτοδιοίκηση δυνατότητας προσπορισμού πόρων, σε περίπτωση βέβαια που διαχειριστεί σωστά και αποτελεσματικά μια τέτοια επιχειρηματική δραστηριότητα.

4. Η δυνατότητα άμεσης ένταξης στην Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α. των εργαζομένων στις αμιγείς Δημο-

τικές Επιχειρήσεις που κατέχουν τακτικές οργανικές θέσεις αιρίστου χρόνου.

Μια τέτοια ρύθμιση θα εξασφάλιζε:

- a. Ενιαία δράση των εργαζομένων στο χώρο της αυτοδιοίκησης χωρίς την πολυδιάσπαση που υπάρχει σήμερα, τουλάχιστον όσον αφορά στις Δημοτικές Επιχειρήσεις, και η οποία οδηγεί σε περιορισμό επιτυχίας των κινητοποιήσεων μας (π.χ. συμμετοχή στην ΑΠΕΡΓΙΑ των δημοτικών υπαλλήλων αλλά ταυτόχρονα λειτουργία υπηρεσιών που εκτελούνται μέσα από Δημοτικές Επιχειρήσεις). Σήμερα άλλωστε τα περισσότερα πρωτοβάθμια σωματεία καλύπτουν τους εργαζόμενους Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (εποχιακούς κ.λ.π).
- β. Την κατοχύρωση των εργαζομένων που απασχολούνται στις Δημοτικές Επιχειρήσεις.
- γ. Ίδιες αμοιβές στους εργαζόμενους στις Δημοτικές Επιχειρήσεις με αυτές των εργαζόμενων Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου των Ο.Τ.Α., αφού θα γίνεται και στις Δημοτικές Επιχειρήσεις εφαρμογή των Σ.Σ.Ε. που θα υπογράφει η Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α.
5. Εξέταση δυνατότητας ασφάλισης στο Τ.Α.Δ.Κ.Υ. και στο Τ.Υ.Δ.Κ.Υ. των εργαζομένων με τακτικές οργανικές θέσεις αιρίστου χρόνου στις αμιγείς Δημοτικές Επιχειρήσεις.

Είναι αυτονόητο το μέγεθος της ενίσχυσης των Ταμείων μας στο βαθμό που γινόταν άμεσα δυνατή μια τέτοια ρύθμιση, ανεξαρτήτως της όποιας κατάληξης ενσωμάτωσης των Δημοτικών Επιχειρήσεων στους Ο.Τ.Α.

Επίλογος:

Οι προαναφερθέντες προβληματισμοί, σκέψεις και προτάσεις εντάσσονται στον προβληματισμό των συνέδρων του 32ου Τακτικού Συνεδρίου της Π.Ο.Ε.-Ο.Τ.Α. αλλά και του διαλόγου που θα αναπτυχθεί με την κυβέρνηση στα πλαίσια της ανταλλαγής απόψεων για την τροποποίηση του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και φίλοδοξούν να βοηθήσουν στην εξειδίκευση της παραπέρα δράσης μας.

Παράλληλα επισημαίνεται ότι ένα τέτοιο ζήτημα που αφορά στην αποτελεσματική και αξιόπιστη λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να αντιμετωπίζεται με την απαιτούμενη ευρύτητα σκέψης για να οδηγήθούμε σε πραγματοποιήσιμες λύσεις, σύμφωνες και με τις θέσεις του συνδικαλιστικού κινήματος, και να μην καταλήξουμε σε αδιέξοδα, κυρίως λόγω έλλειψης σωστής πληροφόρησης ή συνδικαλιστικών και πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Αθήνα, Μάιος 2003

Η Γραμματείας της Σ.Ε.
της Π.Α.Σ.Κ.Ε. – Ο.Τ.Α.